Avizul Comitetului Economic și Social European – Considerații suplimentare privind Recomandarea de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro

[COM(2021) 742 final]

(aviz din proprie inițiativă)

(2023/C 75/07)

Raportor: **Juraj SIPKO**

Decizia Adunării Plenare	22.3.2022
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Data adoptării în secțiune	6.10.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	27.10.2022
Sesiunea plenară nr.	573
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	170/1/2

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. CESE observă că actuala dezvoltare economică a zonei euro și a Uniunii Europene se caracterizează printr-un nivel deosebit de ridicat de incertitudine economică, geoeconomică și politică. Această incertitudine rezultă din două șocuri sistemice în curs, și anume răspândirea în continuare a COVID-19 și invadarea Ucrainei de către Rusia. Există, de asemenea, un nou risc asociat cu fragmentarea în diverse sectoare: comerț internațional, plăți, capitaluri și piețe financiare, inclusiv în industria prelucrătoare, în cercetare și transporturi. Riscurile sistemice au condus la creșterea uriașă a datoriei publice și la o creștere a inflației. Cu toate acestea, combaterea schimbărilor climatice rămâne cea mai mare provocare cu care se confruntă zona euro și statele membre ale UE.

1.2. CESE reiterează că lupta împotriva răspândirii în continuare a COVID-19 este departe de a se fi încheiat. Prin urmare, ar trebui luate toate măsurile de fond și sistemice pentru a combate boala, pregătindu-ne în același timp pentru alte posibile epidemii și pandemii. CESE subliniază, astfel cum a confirmat experiența din ultimii doi ani, că cea mai mare rată de rentabilitate a investițiilor se înregistrează în sectorul sănătății.

1.3. CESE îndeamnă la încetarea agresiunii Rusiei și a războiului din Ucraina și la restabilirea integrității teritoriale a Ucrainei. Acest lucru poate crea condiții pentru o creștere economică rezilientă, favorabilă incluziunii și durabilă în țările din zona euro și în statele membre ale Uniunii Europene.

1.4. CESE urmărește îndeaproape tendințele inflaționiste foarte nefavorabile, care decurg în principal din creșterea prețurilor la produse de bază, alimente și energie, inclusiv din perturbarea lanțului de aprovizionare. În această situație, creșterea ratelor dobânzii nu este un instrument deosebit de eficace. O politică monetară prea strictă poate, în plus, să sporească riscurile de recesiune și poate întârzia investițiile private în tranziția energetică, care sunt atât de urgente. Ca atare, CESE recomandă BCE să facă o evaluare adecvată a proporționalității, analizând cu atenție efectele secundare ale unei politici monetare mai stricte și consecințele sale asupra obiectivelor de stabilitate a prețurilor pe termen lung. Cu toate acestea, CESE încurajează Banca Centrală Europeană să reducă inflația de bază, fără a compromite redresarea economică a UE. Având în vedere riscurile menționate anterior, BCE ar trebui să procedeze cu prudență în ce privește normalizarea politicii monetare.

1.5. Având în vedere creșterea bruscă a prețurilor la energie și alimente, CESE recomandă ca factorii de decizie economică la nivel național să instituie o plasă de siguranță socială funcțională și eficace pentru grupurile cele mai vulnerabile de populație, inclusiv pentru segmentele cele mai afectate ale clasei de mijloc, fiind necesar ca nimeni să nu fie neglijat.

1.6. CESE este preocupat de creșterea continuă a datoriei publice. Prin urmare, Comitetul recomandă luarea de măsuri în vederea consolidării fiscale pe termen mediu. Pentru a realimenta bugetele naționale, CESE consideră că există posibilitatea unei impozitări echitabile și a unei utilizări eficiente a fondurilor publice.

1.7. CESE subliniază că activarea clauzei derogatorii generale ca urmare a pandemiei de COVID-19 a fost decizia corectă. Deși a fost prelungită până în 2023, va trebui luată în considerare o nouă prelungire în cazul în care riscurile sistemice persistă. Prin urmare, CESE se așteaptă ca Comisia Europeană să pregătească fără întârziere măsuri concrete de reformare a Pactului de stabilitate și de creștere.

1.8. În pofida progreselor înregistrate în direcția instituirii unei uniuni financiare, trebuie adoptate și puse în aplicare toate măsurile de fond și sistemice pentru a finaliza uniunea bancară și uniunea piețelor de capital. În acest sens, CESE solicită organizațiilor responsabile și instituțiilor competente să-și unească forțele pentru a crea o uniune financiară.

1.9. CESE subliniază impactul negativ al procesului de fragmentare și subliniază instabilitatea pieței obligațiunilor suverane pe piețele din zona euro. Prin urmare, CESE salută anunțul din 15 iunie 2022 al Băncii Centrale Europene privind pregătirea măsurilor de combatere a fragmentării în zona euro.

1.10. CESE sprijină transformarea economiilor statelor membre din zona euro. În același timp, subliniază riscul existențial legat de schimbările climatice. În acest sens și în ciuda evoluțiilor geoeconomice complexe și neprevăzute, Comitetul recomandă să se treacă la surse regenerabile de energie și să se utilizeze resursele financiare disponibile în cadrul planului de redresare și alte resurse financiare, inclusiv sectorul privat fiind invitat să sprijine finanțarea.

1.11. Ca și alte țări din UE, statele membre din zona euro se confruntă în prezent cu șocuri, riscuri și amenințări sistemice. Prin urmare, având în vedere perioada critică în care se află omenirea, CESE îndeamnă toate țările și instituțiile internaționale competente să colaboreze pentru a aborda toate șocurile, riscurile și amenințările sistemice fără precedent în istorie cu care se confruntă lumea în prezent. A întârzia adoptarea și punerea în aplicare a măsurilor poate avea consecințe însemnate, nu numai în ceea ce privește pierderile materiale, ci și – și mai ales – în termeni de vieți omenești.

2. **Cadru și context**

2.1. În prezent, există două șocuri sistemice reale – COVID-19 și invadarea Ucrainei de către Rusia – care, pe lângă fragmentarea geoeconomică rezultată, au dus la un grad ridicat de incertitudine. În plus, creșterea prețurilor la produsele de bază și la alimente a indus riscuri socioeconomice semnificative în zona euro și în întreaga UE. Dată fiind amenințarea existențială reprezentată de schimbările climatice, una dintre cele mai mari provocări pentru zona euro și pentru statele membre ale UE este tranziția către o economie verde.

2.2. Evoluția economică de astăzi este însoțită de șocuri externe reale fără precedent în țările din zona euro. Prin urmare, din punctul de vedere al indicatorilor macroeconomici subiacenți, această evoluție nu poate fi considerată stabilă. În plus, unele state membre din zona euro se confruntă de mult timp cu provocări structurale pe calea către construirea unor economii durabile, reziliente și incluzive.

2.3. Înainte de aceste două șocuri sistemice, inflația era relativ scăzută în aproape toate statele membre din zona euro. Rate relativ scăzute ale inflației au fost înregistrate și înainte de declanșarea crizei climatice, iar unele țări din zona euro s-au confruntat chiar cu fenomenul deflației. Dinamica inflației de astăzi necesită utilizarea pe scară largă a setului de instrumente al BCE. În prezent, inflația este unul dintre cele mai mari riscuri pentru o creștere economică durabilă, reziliență și incluzivă în zona euro. Reducerea și stabilizarea inflației și menținerea sa în limitele obiectivului de inflație, adică sub 2 %, nu pot fi realizate fără a modifica corespunzător politica monetară a Băncii Centrale Europene. În acest context, Consiliul guvernatorilor a luat măsurile necesare pentru ca mandatul BCE de a asigura stabilitatea prețurilor și a proteja stabilitatea financiară să fie îndeplinit. În viitorul apropiat, este important ca BCE să acționeze cu prudență în ce privește normalizarea politicii monetare.

2.4. Inflația nu a fost atât de ridicată de la crearea uniunii monetare europene. Ea rezultă dintr-o serie întreagă de factori care au dus la creșterea treptată a ratelor inflației, inclusiv în timpul agravării crizei mondiale a COVID-19. Redresarea economică în zona euro în curs de desfășurare a accentuat și mai mult această tendință negativă, ca urmare a reducerii

ofertei. Și invadarea Ucrainei de către Rusia a contribuit la creșterea prețurilor. Este legitim să ne întrebăm în ce măsură – prin utilizarea tuturor instrumentelor de care dispune – politica monetară a Băncii Centrale Europene poate încetini creșterea inflației și o poate readuce treptat la ținta de inflație declarată, fără a pune în pericol stabilitatea monedei unice și redresarea economică în urma crizei COVID-19.

2.5. Tendințele actuale ale inflației nu sunt nici temporare, nici pe termen scurt (cum a fost cazul în toamna anului 2021), ci reprezintă un grad ridicat de incertitudine. În a doua jumătate a anului trecut, creșterile prețurilor au fost determinate în principal de prețurile energiei, de perturbarea lanțurilor de aprovizionare, de creșterea deosebit de brutală a prețurilor materiilor prime și de creșterea costurilor de transport. Având în vedere că motivele care stau la baza dinamicii actuale a prețurilor sunt complexe, politica monetară nu va reuși să reducă singură inflația. Este nevoie de diversificarea importurilor de energie și, prin urmare, de reducerea dependenței de aprovizionarea din Rusia. Diversificarea oferă statelor membre din zona euro și oportunitatea istorică de a iniția reforme structurale urgente (de exemplu, reforme administrative, judiciare și reforme menite să consolideze statul de drept) și de a reduce dependența de importurile tradiționale de energie. În plus, este necesară o intervenție pe piață pentru a controla dinamica actuală a prețurilor volatile pe piața energiei. În acest sens, CESE salută propunerea Comisiei privind o intervenție de urgență pentru a aborda problema prețurilor ridicate la energie.

2.6. În același timp, există dovezi că multe societăți au putut să-și extindă profiturile la nivel de unitate de producție, în pofida creșterii prețurilor la energie. Analiza BCE arată că profiturile au avut o contribuție esențială la inflația internă globală, deoarece societățile au transferat costuri mai mari și au protejat și extins marjele de profit. De asemenea, intervențiile pe piață în sectorul energetic ar putea să reducă dinamica prețurilor.

2.7. Creșterile actuale ale prețurilor sunt legate în primul rând de situația ofertei. Această tendință afectează negativ competitivitatea zonei euro, ducând la creșterea costurilor și exercitând presiuni ascendente asupra salariilor și veniturilor în momentul încetinirii creșterii economice. În cazul în care acest tipar negativ continuă, s-ar putea ajunge la stagflație (deși, până acum, fenomenul nu este prezent în țările din zona euro în ansamblu). Istoric vorbind, stagflația s-a manifestat în urmă cu aproape 40 de ani. În cazul în care șocurile sistemice externe continuă, nu se poate exclude că s-ar putea ajunge la această stagflație nedorită. Pe de altă parte, CESE atrage atenția asupra unor posibile efecte negative asupra cererii, în cazul în care persoanele cu venituri mici și medii sunt afectate de pierderi salariale reale.

2.8. În anul 2021, a existat o tendință relativ favorabilă creșterii economice în statele membre din zona euro, fără să se anticipeze o încetinire bruscă a investițiilor și a fluxurilor comerciale ca urmare a nivelurilor ridicate de incertitudine economică. Criza mondială provocată de pandemia de COVID-19 poate adânci decalajul de creștere economică în zona euro dacă reformele structurale nu sunt adoptate și puse în aplicare. Această tendință spre divergență poate avea un impact major asupra convergenței și poate exacerba evoluțiile negative în statele membre din zona euro.

2.9. Pe termen scurt, perspectivele de creștere potențială a investițiilor nu sunt deloc încurajatoare. Instrumentele adoptate pentru redresare în urma pandemiei de COVID-19 (Mecanismul de redresare și reziliență) au început să slăbească oarecum ca urmare a incertitudinii în materie de investiții cauzate de războiul din Ucraina. Ca atare, este important ca economiile individuale să poată face față perturbării continue a fluxurilor comerciale și de investiții și incertitudinii continue a economiei mondiale, dar în principal nivelului ridicat de incertitudine din statele membre ale zonei euro.

2.10. Încetinirea creșterii economice se datorează și creșterii semnificative a prețurilor la energie cu care se confruntă gospodăriile. Pentru a contracara creșterea prețurilor, unele state membre au luat măsuri sub formă de subvenții sau modificări ale TVA, inclusiv contribuții sociale suplimentare sau tarife sociale la energie pentru gospodăriile cu cele mai mici venituri. Prin urmare, este necesar să se regândească eficiența utilizării energiei în gospodării și să se schimbe obiceiurile în consumul energiei. Creșterea prețurilor la energie a dus la o modificare structurală în coșul de consum, scăzând ponderea unor produse, din cauza scăderii cererii. În plus, creșterea prețurilor la energie pentru gospodării conduce la modificarea modelului lor de consum și la scăderea semnificativă a consumului anumitor bunuri de consum. Cu toate acestea, energia este un bun de bază și consumul său nu poate fi redus decât în măsură limitată, ceea ce înseamnă că mai ales gospodăriile mai sărace vor suferi de pe urma acestor creșteri de prețuri.

2.11. Pandemia de COVID-19 a avut un impact foarte negativ asupra finanțelor publice din statele membre ale zonei euro. Clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere a fost activată în martie 2020, pentru a face față crizei provocate de pandemia de COVID-19. În plus, a fost instituit cadrul temporar privind ajutoarele de stat, care permite utilizarea pe scară largă a stimulentelor fiscale pentru a sprijini sectorul întreprinderilor, dar și pentru a garanta stabilitatea socială.

2.12. Răspunsul bugetar și scăderea producției au condus la creșterea semnificativă a ponderii datoriei publice, în special în unele state membre cu datorii ridicate. Este extrem de important să se asigure în continuare sustenabilitatea datoriei publice, prin reducerea sa treptată. Dat fiind că prețurile la energie vor continua să rămână ridicate pe termen mediu, va fi necesară revizuirea mecanismelor de piață și de stabilire și prețurilor, împreună cu alte măsuri de sprijin fiscal, pentru a sprijini gospodăriile și întreprinderile afectate în mod deosebit de creșterea prețurilor la energie.

2.13. Creșterea cheltuielilor de securitate și alte priorități cruciale pot duce la un declin temporar al poziției economice a zonei euro în economia mondială. În acest context, statele membre din zona euro se confruntă cu provocarea majoră de a trece la o creștere economică durabilă și de a menține ponderea economiei zonei euro în raport cu alți concurenți de la nivel mondial, utilizând toate instrumentele disponibile, alături de politici individuale eficace, inclusiv instrumente diplomatice.

2.14. Mai recent, începând cu mai 2021 cursul de schimb al monedei euro a scăzut față de dolarul SUA ca urmare a evoluțiilor geopolitice nefavorabile. Deprecierea monedei euro, a doua monedă de rezervă ca mărime, rezultă în principal din diferențele dintre politicile monetare urmate de Banca Centrală Europeană și de Sistemul de Rezerve Federale (FED).

2.15. Pe baza analizelor de mai sus, Comisia Europeană și-a prezentat în iulie 2022 perspectivele economice, care sunt determinate în principal de evoluțiile din Ucraina. Conform acestor perspective și previziunilor Comisiei, creșterea economică va fi în acest an de 2,7 % în statele membre ale UE și de 2,6 % în zona euro, scăzând la 1,5 % și 1,4 % anul viitor. Se preconizează că rata medie a inflației va ajunge în acest an la 7,6 % în UE și în zona euro, în timp ce, anul viitor, se preconizează că inflația va scădea la 4,6 % și, respectiv, la 4 %.

3. **Observații generale**

3.1. CESE subliniază că dezvoltarea economică pe termen scurt, dar și pe termen mediu a țărilor din zona euro este – și poate fi și mai puternic – influențată de impactul invadării Ucrainei de către Rusia. Această evoluție negativă este sistemică și nu oferă niciun termen de comparație în istoria postbelică. Ca atare, este foarte dificilă comparația cu alte șocuri care au avut în trecut un impact negativ asupra evoluțiilor economice din zona euro. În orice caz, există un grad foarte ridicat de incertitudine, ceea ce îngreunează orice încercare de a stabili o perspectivă cu privire la evoluțiile viitoare.

3.2. CESE subliniază că traiectoria principalilor indicatori macro- și microeconomici din țările zonei euro nu este încurajatoare. Nivelul de incertitudine este deosebit de ridicat. În special, există o serie de variabile necunoscute care pot afecta nivelurile deja extrem de ridicate de incertitudine, în principal cele de natură geopolitică și economică.

3.3. CESE consideră că evoluția inflației reprezintă un risc ridicat pentru progresul socioeconomic în țările din zona euro. Riscul actual de inflație este legat în principal de aprovizionare și de perturbarea lanțurilor valorice. Evoluțiile din Ucraina, în special în domeniul factorilor de producție a energiei, inclusiv prețurile materiilor prime, împreună cu măsurile de limitare a răspândirii COVID-19, au condus la modificări în ofertă.

3.4. Dinamica actuală a inflației necesită utilizarea pe scară largă a setului de instrumente al BCE pentru a obține stabilitatea prețurilor, prin intermediul unei politici monetare expansioniste. BCE ar trebui să procedeze cu prudență în ce privește normalizarea politicii monetare. În plus, se preconizează că politica monetară va continua să sprijine politica economică în țările membre din zona euro.

3.5. CESE subliniază că riscul de inflație nu a fost limitat în statele membre, dat fiind că încercările de eliminare a acestui risc sunt doar parțiale. Date fiind tendința actuală nefavorabilă a inflației și impactul său asupra gospodăriilor, împreună cu evoluțiile în materie de competitivitate, CESE solicită tuturor instituțiilor competente și responsabile să adopte și să pună în aplicare toate măsurile urgente, pentru a compensa șocurile negative asupra prețurilor. În același timp, trebuie prevenite turbulențele de pe piața obligațiunilor suverane din zona euro ([1]).

3.6. CESE salută publicarea programului REPowerEU. UE se așteaptă ca acest program să contribuie la reducerea treptată a dependenței de importurile energetice din Federația Rusă. Programul oferă și posibilitatea de a elimina treptat cele mai mari riscuri în materie de costuri, care sunt o amenințare majoră la adresa stabilității prețurilor în țările din zona euro.

3.7. CESE așteaptă ca REPowerEU să determine și două avantaje importante: (i) REPowerEU ar putea stimula o creștere majoră a investițiilor în sectoarele și ramurile respective, dând formă astfel reflecției lansate înaintea invaziei Rusiei în Ucraina. Ideea de bază este că anul acesta va fi important în termeni de creștere a investițiilor, în special în anumite domenii de interes public; (ii) REPowerEU ar trebui să aducă și o contribuție substanțială la cele mai importante schimbări structurale cu care se confruntă generația actuală și, astfel, să îndeplinească obiectivele-cheie de a face economiile din zona euro mai competitive, mai durabile și mai reziliente, pentru a atinge obiectivele principale stabilite în Pactul verde.

3.8. CESE monitorizează îndeaproape modul de realocare fundamentală a investițiilor, în comparație cu planurile inițiale de investiții. Creșterea investițiilor va fi probabil mai scăzută în sectoarele legate de restructurarea energetică și de punere în aplicare a priorităților Pactului verde pentru țările UE. Nu sunt clare perspectivele în sectoarele și domeniile care nu sunt direct legate. În acest context, va fi important să se observe în ce mod vor evolua întreprinderile mici și mijlocii din sectoarele economice tradiționale (care nu sunt necesare din punct de vedere strategic sau care nu urmăresc excelența la nivel mondial), fructificând oportunități care pot apărea în fiecare regiune în parte.

3.9. CESE pledează ferm pentru a acorda atenția cuvenită nu doar îndeplinirii priorităților cruciale actuale, ci și asigurării unei performanțe uniforme în materie de inovare în toate regiunile, în zona euro și în UE în ansamblu. Subestimarea acestui obiectiv poate exacerba tendințe divergente între regiunile din zona euro și între statele membre ale UE.

3.10. CESE salută posibila consolidare a tendințelor de convergență datorită creșterii economice în statele membre din zona euro care inițial erau mai puțin dezvoltate, dar care, pe termen lung, au crescut într-un ritm mai rapid decât media zonei euro. În acest sens, ar trebui observat că pandemia de COVID-19 și actualul război din Ucraina pot duce la un proces de agravare și de divergență în statele membre din zona euro, tendință ce nu favorizează realizarea ideilor de bază ale Tratatului de la Maastricht.

3.11. CESE salută și sprijină dezbaterea în curs privind conceperea noului cadru instituțional pentru finanțe publice în statele membre ale UE. În acest context, Comitetul subliniază că actualizarea normelor fiscale ale Pactului de stabilitate și de creștere este legată în primul rând de provocarea de a reconcilia sustenabilitatea financiară cu nevoile clare de investiții publice.

3.12. CESE consideră că există posibilități de coordonare reciprocă și de corelare între diversele tipuri de politici menite să asigure sustenabilitatea datoriei publice. În plus, în cazuri justificate, este necesar să se sprijine strategiile bugetare în conformitate cu o abordare pe termen mediu a corecției bugetare, orientată către redresare și reziliență. Comitetul se așteaptă să se ajungă la soluții realiste și viabile, din care să rezulte o platformă pentru finanțele publice, care ar trebui pusă în aplicare fără întârziere.

3.13. Dat fiind că bugetele publice sunt supuse unor presiuni ca urmare a pandemiei de COVID-19, măsurile compensatorii suplimentare care sprijină gospodăriile și întreprinderile să facă față crizei energetice trebuie să fie specifice și efective. CESE înțelege cum se cuvine și acceptă motivele actuale pentru a proteja necesitățile de securitate, umanitare și sociale și impactul lor asupra bugetelor naționale din zona euro. În acest context, CESE salută decizia Comisiei de a prelungi activarea clauzei derogatorii din Pactul de stabilitate și de creștere și invită Comisia să prezinte cât mai curând posibil propuneri concrete de reformă a acestui pact.

([1]) Prin urmare, CESE salută anunțul BCE din 15 iunie 2022 privind intenția sa de a elabora un instrument de combatere a fragmentării în zona euro.

3.14. CESE a afirmat în repetate rânduri că, la fel ca în trecut, dar cu atât mai mult acum, sunt necesare eforturi mai mari pentru a consolida poziția zonei euro în context internațional. În prezent, economiile din zona euro se confruntă cu noi provocări legate de riscuri globale de securitate și cu schimbări structurale. În plus, evoluțiile economice și politice pot afecta poziția monedei euro în sistemul monetar și de plăți internațional. Încetarea agresiunii Rusiei și a războiului din Ucraina și restabilirea integrității teritoriale a Ucrainei pot duce la relansarea economiei mondiale și la o economie mai puternică a zonei euro în cadrul acesteia.

4. **Observații specifice**

4.1. CESE este convins că, pentru a asigura stabilitate socioeconomică relativă în statele membre din zona euro, în contextul dominat de niveluri ridicate de incertitudine geopolitică și economică, legate de riscuri de creștere a inflației și a datoriei publice, va fi important să se pună accentul pe prioritățile corecte atunci când se utilizează fondurile Mecanismului de redresare și reziliență (MRR). Acest instrument permite statelor membre ale UE să emită în comun obligațiuni pe piețele de capital, dovedindu-se foarte eficace până acum. Ca atare, CESE salută cu entuziasm utilizarea sa practică și în viitor. În acest sens, CESE consideră că Mecanismul de redresare și reziliență ar putea fi utilizat și după 2026.

4.2. CESE subliniază că invazia Rusiei în Ucraina poate duce la o recesiune nedorită și chiar la stagflație în anumite țări din zona euro. Ca atare, mai mult ca oricând, este nevoie de monitorizarea atentă a acestor evoluții negative și de acțiuni preventive pentru a le contracara.

4.3. CESE observă că șomajul și tendințele de pe piața forței de muncă indică o anumită stabilitate. În același timp, Comitetul evidențiază discrepanțe relativ mari între ratele șomajului în diversele state membre în comparație cu perioada dinaintea anului 2008. Șomajul structural predomină în unele state membre din zona euro, la acesta adăugându-se un deficit de forță de muncă calificată. Acest deficit relativ de forță de muncă înalt calificată nu permite destulă marjă de manevră pentru a crește competitivitatea în anumite sectoare și domenii. În acest context, CESE observă că în statele membre din zona euro și în UE există încă destule posibilități nefructificate de perfecționare și recalificare.

4.4. CESE este foarte preocupat de tendințele negative în termeni de inegalitate și de creșterea sărăciei în statele membre din zona euro și în întreaga UE. Inegalitatea în sensul cel mai larg al termenului rezultă, în mare măsură, din criza financiară mondială. Pandemia de COVID-19 a exacerbat și mai mult aceste tendințe negative. Creșterea prețurilor la energie și alimente afectează în prezent grupurile cele mai vulnerabile de populație și gospodăriile cu venituri mici și medii. Ca atare, CESE solicită de urgență tuturor instituțiilor competente să instituie o plasă de siguranță socială care să funcționeze eficient și în care nimeni să nu fie neglijat.

4.5. CESE atrage din nou atenția asupra posibilelor evoluții neprevăzute ale unor noi mutații, pandemii și epidemii. Apariția și răspândirea rapidă a COVID-19 a arătat cât de nepregătit pentru pandemie era sectorul sănătății. Prin urmare, este imperativă o pregătire mai riguroasă, dar – mai întâi – o politică mai responsabilă din partea tuturor organismelor și instituțiilor competente în acest domeniu. Așa cum au arătat evoluțiile ultimilor doi ani, CESE observă că investițiile în sănătate și în prevenire au cel mai mare randament dintre toate investițiile.

4.6. CESE subliniază că sprijinirea alocării de lichidități suplimentare de la izbucnirea pandemiei de COVID-19 a fost decizia corectă. Cu toate acestea, dat fiind că anumite operațiuni au fost suspendate, va fi necesar să se pună accentul de acum pe asigurarea solvabilității anumitor întreprinderi. De asemenea, vor fi necesare lichidități suplimentare pentru a sprijini creșterea după pandemie. Ca atare, CESE consideră că este esențial să se avanseze în direcția instituirii uniunii piețelor de capital și a uniunii bancare.

4.7. CESE subliniază că este în curs de desfășurare un proces de fragmentare a economiei mondiale. Invazia Rusiei în Ucraina a dus la fragmentarea comerțului internațional, a plăților internaționale, a relațiilor valutare și financiare internaționale, a transportului internațional, a științei și cercetării internaționale, a lanțurilor valorice globale și a altor domenii. Acest proces a avut un impact foarte negativ asupra evoluției socioeconomice din țările zonei euro.

4.8. CESE observă că nivelul actual ridicat de incertitudine economică și geoeconomică, însoțit de riscuri ridicate, reprezintă cea mai complicată situație din întreaga istorie a proiectului de integrare europeană. Dată fiind imprevizibilitatea evoluțiilor socioeconomice viitoare, este imperios necesar ca instituțiile competente să adopte și să implementeze un întreg set de măsuri de reducere și eliminare a șocurilor externe asupra economiilor statelor membre din zona euro.

Bruxelles, 27 octombrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG